

Doc. dr. Barbara Perič, dr. med.

Oddelek za onkološko kirurgijo OI Ljubljana

Onkološki Inštitut Ljubljana, Zaloška 2, Ljubljana

Medicinska Fakulteta Ljubljana, Univerza v Ljubljani, Vrazov trg 2, Ljubljana

Kirurški poseg je osnovno zdravljenje zgodaj odkritih nemelanomskih kožnih rakov BCC in SCC. Kljub napredku na področju zdravljenja v zadnjih letih ostaja zlati standard, saj omogoča patohistološko oceno celotnega tumorja, oceno globokega in stranskih robov ter učinkovito prepreči lokalno ponovitev bolezni. Osnovni namen kirurškega zdravljenja je odstraniti tumor v celoti, kar dosežemo s primerno izbranim klinično ocenjenim robom zdravega tkiva in sočasno doseči optimalen estetski videz brazgotine. Poseg je najpogostejše mogoče opraviti v lokalni anesteziji s primarnim zaprtjem rane. Povsem drugače postopamo pri lokalno (lo) ali lokoregionalno (loreg) napredovalih SCC in BCC, kjer zdravljenje načrtujemo multidisciplinarno. V zadnjih letih se namreč tudi pri lo ali loregSCC uveljavlja sistemsko zdravljenje pred kirurškim posegom z zaviralci imunskih kontrolnih točk, pri BCC pa z zaviralcem ježkove signalne poti. Bolnike z loSCC ali loBCC in loregSCC predstavimo pred pričetkom zdravljenja na multidisciplinarnem konziliju, začetnemu sistemskemu zdravljenju pa lahko sledi kirurški poseg z ali brez radioterapije. LoregBCC je redek, ta tumor zaseva v regionalne bezgavke pri približno 2% bolnikov. Tveganje za zasevke pri bolnikih z SCC je odvisno od dejavnikov tveganja za napredovalo bolezen. Ti so: premer tumorja > 2cm, tumor ustnice/uhlja/čela, debelina > 6mm ali invazija prek podkožnega maščevja, visok gradus, dezmoplazija, perinevralna invazija,

imunosupresija, erozija kostnine in pozitivni kirurški robovi. Bolnike s klinično odkritimi zasevki SCC ali BCC operiramo, opravimo limfadenektomijo bezgavčne lože. Lokalno napredovale tumorje lahko zdravimo tudi z elektrokemoterapijo, metodo, ki zagotavlja lokalno kontrolo bolezni in je primerna tudi za polimorbidne bolnike ali bolnike visoke starosti.